

Posamezne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po polti D 12-50, za po-
sredstvo D 20-50, dostavljen
D 14- na izkaznice
inacuti po dogo-

Naroča se pri upravi
MARIBOR, Jurčičeva ul.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje, Telefon intern. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prilici, dno. Tele-
fon št. 24, a. SHS političnega
rednega št. 1132.

Na naročila brez denarja se ne
sima. — Rokopis se ne vrača.

Leto: IV. — Številka: 11. 198

Maribor, nedelja 2. septembra 1923.

Radićijada.

Maribor, dne 1. septembra.

Ko so bile potrjene vesti, da je Radić začel svojo diplomatsko akcijo v Veliki Britaniji, smo izrekli mnenje, da se službeni Anglija ne bo dala pridobiti za tako resnejšo akcijo proti naši državi. Te dni je izjavil zunanji minister g. dr. Ninčić, da je vlada dobila izjavo angleških merodajnih faktorjev, da se Anglija ne bo vmešavala v naše zadeve in da bo Radićeva agitacija samo do neke gotove meje. Podobne izjave je dobila vlada tudi iz Pariza in baje celo iz Rima. Značilno je, da se Radić že seli iz Londona in sicer v Švico, kjer mu je zamislila nova zvezda »diplomatskih« upov: Društvo narodov. V oktobru se namreč sestane širši svet Društva narodov in Radić upa, da bo spravljal v njegov program tudi vprašanje »hrvatske republike«.

V poročilu, ki ga je Radić poslal v domovino in ki je vzbudilo v zagrebških krogih živno veselje, pripoveduje o čajaniki, ki jo je priredila neka angleška pisateljica (najbrž bo to gospa Györi, madžarska pisateljica, ki je poročena z nekim Angležem, živi v Londonu in piše tudi v angleščini — glej članek »Madžarska propaganda v Angliji« v ponedeljkovem »Taboru«. Op. ur.). Na tej čajaniki je govoril Radić bivši glavni urednik »Timesa« (sedanji glavni urednik ga je sprejel samo enkrat in ga prosil, naj ga drugič ne obišče). V poročilu je Radić nadalje citiral članek »Daily Expressa«, ki je svoja izvajanja zaključil z mnenjem, da Radić dela za vzpostavitev avstro-ogrške monarhije. To mnenje je v ostalem precej točno, ker je Radić že večkrat izražal svojo globoko žalost, da je izgubila ona monarhija, ki je imela v sebi vse elemente, po katerem bi se Avstro-Ogrski vladali Nemci, Madžari in Hrvati na račun Slovencev, Čehov, Polakov in drugih narodov. Radić je v svojem prevodu »Daily Expressovega« članka zadnji pasus sploh izpustil, ker se mu izredno dobro razume v falsificiranje tujih izjav in mnenj. Po teh poročilih soditi, da je Radićev uspeh daleko manjši nego, kakor se prikazuje. Angleži niso prišli bližje Slovencem, tudi Jugoslavijski jim ni preveč pri srcu, kar se je pokazalo že v mnogih primerih. Naš spor jih zatima zaradi spora s Francozji, ki si je pridobila pri novih državah večji prestiž nego Anglija. Toda angleška oficijelna javnost dobro ve, da ne more izbiti hrvatske republike in postati odločen činitelj v naši notranji politiki. Izjava, ki jo je dal Radiću nek angleški diplomat (Radić je rekel, zakaj ne izda imena), čez, da bodo Hrvati morali dobiti še letos svoj Home rule, kakor ga je dobila Irsko, je skrajno navijala. Prvič: Kdo je ta diplomat in koga ima za saka? Drugič: Kako si predstavlja tako naglo rešitev hrvatskega vprašanja? Kje je sila, ki bi za besedo moral? In si se borili za home-rule stoletja. Četrtič: Čemu je 40 dni stradal v zaporu »pravico ljubne« Anglije in se čutil od gladi v protest zoper angleško nasilje. Radić pa se je s svojimi nasprotniki pogajal za obloženo mizo; stanoval je v sijajni palači, ko pa je zahteval osebo nevarnost, je zbežal kakor zajec. Njegovi »revolucionarji« po zaslugi »streljajo« — kozle in z uvodniki udarjajo po režimu; Radić pa jih kdo kliče na osebno odgovornost, dvigajo roke in izkazuje svojo nemoč.

V naših listih prevladuje mnenje, da Radićeva emigracija ušila. Vse je odvisno od tega, ali se mu posreči angažirati naše države. V tem slučaju pa bi morale te države tudi nekaj riskirati. Najbolje bi bilo, da se bi morale jasno opredeliti.

Otvoritev III. ljubljanskega velesejma.

Huda ploha — Slovesna otvoritev. — Kraljev prihod.

Ljubljana, 1. septembra. Skozi ves teden pred otvoritvijo III. velesejma je vladalo izredno lepo vreme in je olajšalo brzo adaptacijo paviljonov na razstavnih prostorih. Danes ob slovesni otvoritvi pa je žal velik del vselega razpoloženja pokvarila neusmiljena ploha, ki je bila skoraj neprenehoma od 9. do pol 11. ure. Kljub neprestanemu dežju se je zbralo ob pol 10. uri pred glavnim sejmskim in vrtom mnogo vabljivih gostov. Došli so zastopniki vlade, državnih in vojaških oblasti, avtonomnih korporacij, industrije, trgovine in obrti, zastopniki tujih držav in mnogo novinarjev.

Otvoritev velesejma.

Predsednik III. ljubljanskega velesejma g. Fran Bonač je pozdravil navzoče in poudarjal velik pomen sejma za našo narodno gospodarstvo. Posebej je pozdravil ministra za industrijo in trgovino g. dr. Dragutina Kojiča, ministra za vero g. dr. Vojislava Janjica, ljubljanskega velikega župana g. dr. Lokarja, direktorja g. polkovnika Vučkovića, češkoslov. poslanika v Beogradu gosp. Šebot, podžupana mariborske oblasti g. dr. Pfeifferja, knezoškofa g. dr. A. B. Jegliča, mariborskega župana g. Grčarja, češkoslov. generalnega konzula g. dr. Beneša ter zastopnike ostalih držav, kakor tudi vse predstavitelje naših gospodarskih korporacij. Ob koncu govora je zadonel trikratni »Živio« visokemu po-

stavitelju ljubljanskega velesejma, Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Nato je minister g. dr. Kojič proglasil, da je velesejem odprt. Vojaška godba je zaigrala narodno in državno himno in pozvani gostje so si začeli ogledovati razstavne paviljone. Ministra g. dr. Kojiča, ki ga je spremljal g. vel. župan g. dr. Lukani, so posebno zanimali jugoslov. produkcije, povpraševal pa je tudi po cenah inozemskih predmetov. Pri posameznih paviljoni se je gosp. minister razgovarjal z razstavljalci, med njimi osobito z uglednim češkim industrijalcem g. Iv. Rebeckom.

Kralj na velesejmu.

Kljub neprestanemu dežju je množica neštetno čakala prihoda Nj. Vel. kralja. Sredi hude plohe ob 15. uri je privozil pred sejmske prostore kraljev avtomobil. Visoki pokrovitelj je izstopil v spremstvu višjih častnikov in se med burnim vzključanjem množice podal na sejmske prostore, kjer so ga čakali funkcionarji velesejma in predstavitelji oblasti. Kralju sta čast so zavonili zvonoči na sejmskem pokali so topili in godba je zaigrala državno himno. Ob tem čast si kralj še ogleduje po vrsti razstavne paviljone.

V Ljubljano je došlo že mnogo število tujcev in je sploh opaziti živahno zanimanje za to nedvomno odlično gospodarsko prireditel.

Reka pod upravo paritetne komisije.

Vlada se je odala. — Spora z Italijo dosežen.

Beograd, 1. septembra. Danes bo odločeno resko vprašanje. Kakor kažejo znamenja, bo vlada privolila v predlog, da se uprava Reke poveri paritetni komisiji in sicer le za krajšo dobo. S tem bo vlada pokazala, da ima naša država dobro voljo, se sporazumeti z Italijo in ohraniti dobre odnose. Paritetna komisija bo sestavljena iz treh članov in

z Italijo dosežen.

Sicer po eni zastopnik Jugoslavije in Italije in eni zastopnik Reke. Predno bo Reka izročena tej komisiji, bo zagotovljena suvereniteta naša države v Barosu in v Delfi.

S tem sporazumom je v zvezi večerajšnji obisk italijanskega odpravnika poslovs. Samonte pri namestniku zunanjega ministra Pantu Gavriloviću.

Italija zasedla grško ozemlje.

Grožnja konfliktu na Balkanu. — Italija je zasedla Krf. — Naša vlada čaka. — Angličani proti prenapeti Italiji.

Beograd, 1. septembra. Naše ministertvo zunanjih zadev je dobilo iz Rima sledečo brzojavko:

»Ker grški odgovor rimske vlade ni zadovoljiv, so dobile italijanske čete ukaz, da zasedejo otok Krf. Ta okupacija nima sovražnih namenov, vendar pa bo tvorila garancijo za to, da dobi Italija od Grčije zahtevano zadoščenje«.

Vest o zasedbi Krf je napravila na beograjske politične kroge močan vtis. Italijanski korak smatrajo za kršitev načela »Balkan Balkancev«. Vtis je tem močnejši, ker se ni nahajamo v prijateljskem razmerju z Grčijo in je bila naša vlada mnenja, da je grški odgovor popolnoma zadovoljiv. Naša vlada bo za sedaj čakala na razvoj dogodkov in ne bo podvzela nikakoli korakov.

V nestabilnih krogih prevladuje mnenje, da je Italija z okupacijo Krf posegla v interesno sfero Velike Britanije, kateri je Krf pripadal dolga leta in ki ga je svojčas odstopila Grčiji. Iz angleških listov je razbrati, da bo Velika Bri-

tanija intervenirala in da namerava to dejanje zelo ohladiti dosedanje odnose med Italijo in Anglijo. Ni celo izključeno, da bo Anglija sama preprečila italijansko okupacijo Krf.

Rim, 31. avgusta. Danes so italijanske mornariške čete zasedle otok Krf. Zasedba je bila izvršena brez odpora in težko. Poveljnik mornarice je izobesil na utrdbi italijansko zastavo, ki so jo vse navzoče tedje pozdravile z 21 kratnimi strelom iz topov.

Atena, 31. avgusta. Iz Krf so došle vesti o italijanski okupaciji. Italijanski mornarji so streljali na begunce in jih več ubili. Zgorelo je tudi več poskoplj.

Rim, 31. avgusta. Mussolini je poslal vsem italijanskim zastopstvom v inozemstvo brzojavko, v kateri izjavlja, da okupacija Krf ni akt sovražnosti, marveč si hoče Italija samo zagotoviti pravičn in manifestirati krepko voljo, da se odneha, dokler ne dobi zahtevanega zadoščenja.

BORZA.

Carib, 1. septembra. (Izv.) Sklepní tečaj. Pariz 31.15, Beograd 6.—, London 25.19, Berlin 0.0052, Praga 16.80, Milan 23.45, Newyork 554, Dukat 0.0078, žig. K 0.0078, Budimpešta 0.03, Varšava 0.0028, Sofija 5.10.

Zagreb. Danes borza ni poslovala.

1848

iti in priznati Radića za enakovrednega faktorja z beograjsko vlado in dinastijo. Taka akcija je izključena, ker za njo ni realnih pogojev. Vsaka vlada bo poprej dobro preudarila riziko take akcije in natančno proučila, za kaj gre. Ko bo izvedela, kdo je Radić in kako brezglavo politiko vodijo njegovi pristaši, ki so bili dve leti v Beogradu ministri, naslednje dve leti pa taje, da bi bilo državno ujedinjenje tudi za Hrvate obvezno — ko bo to izvedela, bo vsaka eventuelna zainteresirana inozemska vlada opustila donkišotsko akcijo za hrvatsko republiko. Isto velja o Društvu narodov, ki eksekutivne sile itak nima. Nekaka obnove Avstro-Ogrske pa bi bila le tedaj mogoča, če bi popolnoma skrahirala politika zmagovalcev in ako bi se obnovilo stanje leta 1914. Kako jalovi so taki upi, sta spoznala Frank in Sacha. Njuna usoda čaka tudi Radića. Sedaj je le vprašanje, kedaj se bodo njegove misli vzbudile iz republikanske hipnoze.

V »Journal des Debats« z dne 25. avg. je spisal g. Pierre Bernus uvodnik o Radićevem begu. Tu pravi, da je Radić s svojim begom napravil veliko uslugo beograjski vladi (un grand service au gouvernement de Belgrade). Zgodovina uči, da emigranti, ki niso privedli tujih bajonetov, niso nikdar dajali zakoniti svoji domovini. Nato opisuje Radićev politično karijero, konstatira, da bi si bil Radić s svojo politično močjo lahko pridobil dalekosežen vpliv na razmere v državi in navaja dobesedno citat iz njegovega govora na boronjaškem shodu dne 15. aprila, kjer se je kot hrvatski politik izjavil za Nemčijo. Citira tudi razne druge izjave, ki so karakteristične za smer Radićeve politike. Končno pravi francoski publicist: »Prestopišvi mejo, je storil še hrv. kmetske stranke end izmed onih političnih pogrešk, ki se ne dajo popraviti: da bi se bil izognil zapornu, je postal begunec in zarotnik, ki je voljan napraviti komplot skupno s sovražniki svoje domovine. G. Pašić se je sedaj rešil ene skrbi in bo lažje dosegel sporazumi s hrvatskimi skupinami«.

Trežno in logično je pisal o Radićjadi znani nemški publicist g. Hermann Wendel v »Prager Presse« z dne 28. avg. Stvarno zavrača stališče nekaterih nemških listov, ki posvečajo Radiću preveč pozornosti. Opisuje njegov strah pred zakonom in pred atentati ter sklepa, da je Radić zapustil državo, ker je uvidel, da bi bil moral začeti z realno politiko, če bi hotel obvarovati sfranko pred razkrojen. Ker pa mu ni do praktičnega dela in stvarnega udejstvovanja, ker mu je potrebna negacija kakor ribi voda, je šel v inozemstvo, hoteč na ta način vzdržati iluzije in podaljšati sedanje stanje. Toda mož je prevelik romantik, če misli, da se bodo Angleži zaradi Radića vmešavali v notranjo politiko kraljevine SHS. — G. Wendel dobro analizira elemente Radićeve demagogije in ocenjuje njili izvor in valjavo. Problem, ki žuli Hrvate, je za pravo isti kot je problem Srbov in Slovencev: problem dobre uprave in likvidacije vojnih in povojnih razmer.

To so trezni glasovi o Radićjadi. Ne kaj pa je Radić dosegel: o njem, možu neznatnega rodu, preteklosti in značaja, ki je kot dijak politične šole v Parizu sanjal o velikem političnem vplivu, o blesteči diplomatski karijeri — o tem infeligenentnem, a skrajno nestaltem in nedozorelem človeku pišejo sedaj celo svetovni listi, ki bi sicer sploh ne omenjali

njegovega imena. Zanj, za njegovo častihlepno je to uspeh. Kako pa bo sodila o njem nova generacija, kako bo sodila bodoča hrvatska in jugoslovanska zgodovina in kako bo ta izdajalec Slovanstva zapisan v knjigi Slovanstva, to ni njegova stvar. Radić se je postavil proti Masaryku; ali se bo zgodovina razvijala v smeri, ki jo zastopa Masaryk in zaradi katere je bil Masaryk emigrant, dokler je Radić pisal slavospeve Habsburgom in napovedoval razpad Anglije, ali pa se bo razvijala v smeri, zaradi katere je sedaj Radić emigrant — to pokaže bodočnost. Masaryk je z idealnega in npravnega stališča veličina in reprezentant naroda. Radić pa je zakoten politik in romantični pustolovec. Ali pa je tudi reprezentant Hrvatov? Mislimo, da je to sabloda, trenuten mrk, pobačenje hrvatskega neba. Vsekakor se Hrvati ne morejo ponasati s predstaviteljem, ki je podoben zgovornemu branjevcu na trgu: vedno ima polne košare protislovij in zahrbtnosti.

Letošnji 8. september v Ptuj.

Dne 8. septembra t. l. poteče 15. obletnica znanih dogodkov v Ptuj. Na praznik Male Gospojne leta 1908 bi se imela vršiti na vročih ptujskih tleh glavna skupščina Ciril-Metodove družbe. V nemških in nemčurskih vrstah je nastal huronski krik. »Izzivajo nas«, je zagrmelo po nemčurskih mestih in trgih. Nemci so smatrali, da je Ptuj tako trdno nemški, da pomeni slovensko zborovanje v tem mestu bojno napoved. Niso hoteli razumeti, da ima tudi mali narod take pravice kot veliki. Niso razumeli, da je vse nemško delo na slovenski zemlji nasilje nad slabotnejšim narodom in strašno izzivanje, ki je narodnega Slovence pretvorilo v najhujšega sovražnika nemštva. Izzivali so nas z nemčurstvom, s šulferajnskimi šolami, s »štajercem«, z nemškimi uradniki, z nasilnimi volitvami v mestih in trgih. Neprehoma so nas izzivali in žalili v dno duše. In ako smo vpili proti krivicam in se branili, so to smatrali za »pobuno sužnjeve«, za hujškanje zoper državo in bogsigavost kaj vse. Ko so 8. septembra prihajali leta 1908 v Ptuj naši narodni prvoborniki, naši odlični možje in dame, zastopniki vseh pokrajin in vseh slojev, jih je ptujška nemško-nemčurska fakinaža napadla s koli in s kamenjem in pljuvala po njih. Neizmerno ogorčenje je šlo od Slovence do Slovence, od vasi do vasi, od mesta do mesta. Nemška in janičarska družal je pogazila naše najosnovnejše pravice. In potem so nastali ljubljanski dogodki: avstrijska birokracija je s pomočjo vojaštva zatrla narodno demonstracijo, prepovedala nam je protestirati zoper udarce, ki so v Ptuj bo-

Ignotus:

Znanost in vera.

(Konec).

Zelo zanimiva in dokaj originalna je Veberjeva psihološka geneza verstva kot hrepenenja po sreči (VI. poglavje). Pisec razpravlja izčrpno o korenu občloveškega nagona po sreči in razkriva psihološke peripetije, skozi katere se je nagon po sreči razvil v najmočnejšo gibalno silo verskega čustvovanja. Od tod izhaja ideal maksimalne sreče, vera v popolno življenje, ki ga na tej zemlji ni, ki pa obstoji v človeško pojmovanem vesoljstvu; zato si ga verujoči subjekt zamislija onstran groba. Verskemu čustvovanju se vedno pridružujejo tudi hedonisti in estetični občutki; asketi na pr. čutijo ugodje, nasladi v tem, kar bi drugemu značilo neugodje. Tu bi pripomnil, da je avtosugestivna moč prepričanja, združenega s hedonskim občutjem olajšala krščanskim mučencem njih fizično trpljenje. Močan je tudi estetičen moment. Krstna cerkev že sama na sebi dviga dušo nekam »v višave«. Mnogi katoliški konventi so se baš pod vplivom hedonsko-estetičnih občutkov potopili v mističko oltarskih skrivnosti (James, Rene, Verlaine i dr.)

Vendar pa odgovarjajoča vrednota primarno-religioznega čustvovanja ni ne prijetnost, ne lepota, ne vrednost v navadnem pomenu besede in tudi ne resnica, temveč svetlost (Heiligkeit, sanc-

tionale zaskleli ves narod. In da bi nasilniški režim še bolj pokazal, da ima za nas puške in topove, nima pa pravičnosti in enakopravnosti, so zagrmeli puške in je tekla slovenska kri. Dva mladenci — Lunder in Adamič — sta se vzgrudila mrtva na tla. Takrat je nemški humoristični list prinesel sliko, da je slovenskemu narodu ura na dunajskem Ballplatzu odbila — dvanajst.

Petnajst let je od teh dogodkov. V tem primeroma kratkem razdobju so se izvršile največje historične izpremembe, kar jih beleži zgodovina našega naroda. Prihod Slovencev v sedanja njihova bivališča in ustanovitve države, ki združuje Slovence, Hrvate in Srbe — to sta dva historična dogodka, ki sta si enaka po svojem pomenu. Po petnajstih letih je bila popolnoma izpodbita nemška teorija o »gospodarskih« in »hlapčevskih« narodih; nemška nadutost, združena s pohlepom po slovenski zemlji, je bila kruto maščevana. Vprašanje krivice in pravice, vprašanje malih narodov se je reševalo na vseh evropskih bojščih, kjer so se prvi kulturni narodi zapadali postavili proti imperijalizmu Nemcev in dveh nemških vladarskih rodbin: Hohenzollerncev in Habsburgov. Da nes mora vsak trezno misleč Nemec priznati, da je Avstrijo razrušila ravno nemška nadutost; da so bili baš oni, ki so pljuvali po Slovenceh, pravi rušitelji avstrijske države, ne pa Slovenci, ki so branili naravne človeške pravice in državljanske svoboščine.

Dobro je storila usoda sveta, da je razdejala gnilo državo, ki je streljala na državljane, boreče se za najosnovnejše človeške in narodne pravice, štiti pa je pri nas razne Ornige in podobne izdajalce slovenskega imena, ki so se zavoljo donarja in časti vdinjali tujezemlje lačnim Nemcem. Danes smo svobodni in ujedinjeni, in koliko bomo hoteli in znali storiti za našo jugoslovansko državo, toliko koristi bomo imeli od svobode in ujedinjenja. In še nekaj je danes: Ptujčani, ki so 8. septembra 1908 pljuvali po Slovenceh, so danes ali sramotno zbežali kakor nemčurski oči Ornig ali pa molče o svojih nekdanih »junaštvih«.

Po petnajstih letih — dne 8. septembra t. l. — priredi Ciril-Metodova družba v Ptuj letošnjo glavno skupščino. Izbrala si je baš Ptuj, da tu proslavi 15. obletnico historičnih dogodkov, ki so toliko odmevali po vsej slovenski zemlji in bodrili Slovence k boju za pravico in svobodo. Kot obmejni list smatramo za svojo dolžnost, da ponovno opozorimo na nacionalni pomen letošnje skupščine CMD v Ptuj in da zaključimo vsem narodnim Slovincem:

Malo Gospojno — 8. septembra — praznujmo v Ptuj. Bodi ta dan manifestacija naše narodne zmage nad nemškim imperijalizmom in utrditev naše

tum), ki je med ostalimi vrednotami zopet lastna in elementarna vrednota, vrednota par excellence (str. 161).

V nadaljnjih izvajanjih se dotika transcendence predmetov, ki predstavljajo »že načelno nedostopno stran vseh predmetov vsakega pravega spoznanja« (str. 163), s čemer je njegova logično-psihološka analiza prešla na najvišji vrh, v tzv. »metafiziko«. »Transcendenco«, kakor jo pojmujem sam, je torej oni »nad« celokupnim vesoljstvom vseh predmetov stoječi pojav, ki nam je že načelno vsebinsko neznan in o katerem samem torej nič ne vemo in že načelno nič ne moremo vedeti, ki pa ga moramo neobhodno predpostavljati, ako naj bo občno človeško razlikovanje med »spoznavanjem« in »zmoto« vsaj idejno opravičeno (str. 163). »Religiozno čustvovanje« pa ima »za svoj objekt to transcendenco, to edino načelno neznanko sveta in življenja«. Ker pa se človeško bitje ne zadovolji z neznanostjo, temveč jih skuša ali sploh zatajiti (ateizem!) ali pa jim dati določeno obliko, »znanko«, so se začele razvijati konfesije, ki izvirajo iz primarnega religioznega čustvovanja in kažejo, kako in koliko si je človek izgradil neznan svet in ga uporabil za svoje idejne ali življenjske potrebe. Religiozno čustvovanje je tedaj dvojno: primarno in sekundarno (str. 167). Primarno izvira neposredno iz dvojnega korena človeškega nagona po sreči in ima za svoj predmet nadempirično neznanko. Sekundarno religiozno čustvovanje pa ni miselno — transceden-

nacionalne sloge napram nasprotniku, ki na tihem še vedno sanja o Dravi in Savi!

Dr. Beneš in Mussolini.

V Rimu sta se sestala dva znana državnik: češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš in italijanski ministrski predsednik Mussolini. Naša država je zainteresirana tako na češkoslovaški politiki kakor na italijanski. S Češkoslovaško nas vežejo zavezniške vezi, z Italijo nas razdvaja težki jadranski spor. Kaj hoče ta Beneš in Mussolini, da sta se sestala? O tem naj sledi po »Riječ« intervju z dr. Benešem:

Namen sestanka — je izjavil češkoslovaški državnik — odseva jasno iz posebnega in splošnega mednarodnega položaja. Pred durmi stoji najvažnejše zasedanje Društva narodov, zato sem se z italijanskim ministrskim predsednikom razgovarjal osebno o splošni politiki, potem pa tudi o aktualnih vprašanjih. Med slednje spada v prvi vrsti vprašanje odnošajev med Italijo in Češkoslovaško, pri čemur sem skušal odstraniti nesporazumljenje, ki je nastalo z ozirom na cilje in nagrte Male antante. Med specialnimi vprašanji pa je bilo na prvem mestu madžarsko vprašanje.

O rezultatu rimskih razgovorov je dejal: Mussolini je pokazal, da z g. Mussolinijem popolnoma soglašava v načelnih zasnovah, zlasti pa z ozirom na politiko, ki jo morata izvajati v srednji Evropi Italija in Češkoslovaška. Naša politika je zgrajena na mirovni pogodbi. Italija in Češkoslovaška se strinjata s tem, da se morajo mirovne pogodbe izvršiti po smislu in po besedilu.

Na vprašanje, katere reči posebej zanimajo Italijo in Češkoslovaško, je odgovoril minister: »Politika Češkoslovaške napram Italiji je bila v teh petih letih dosledna in ista in bo taka tudi v bodočnosti. Zbog tega moramo biti složni v vprašanjih, ki se tičejo obeh držav.«

Na opazko glede difference v vprašanju Madžarske je izjavil dr. Beneš: Češkoslovaška nima nikakega interesa, da bi storila kakršnokoli dejanje, ki bi bilo naperjeno proti nadaljnjemu obstoju Madžarske. Z druge strani pa stojimo trdno na stališču, da morajo biti mirovne pogodbe izvršene in s tem se strinja tudi g. Mussolini.

Na vprašanje, kako je s pošojilom Madžarski in ali bo izvršena Avstriji zagotovljena kreditna pomoč, je dejal minister Beneš: Avstrijskega vzorca ni mogoče kar tako aplicirati na Madžarsko, ker je situacija vendarle nekoliko drugačna.

Končno se je dr. Beneš izjavil o gospodarskih in trgovinskih stikih med Češkoslovaško in Italijo.

čno, temveč kaže »vrednost« odgovarjajočih verskih dejstev. Religija je tedaj vedno pred konfesijo in lahko obstoji brez konfesije. Konkretno: človek je lahko globoko veren, ne da bi pripadal tej ali oni konfesiji. Na drugi strani pa imamo »nebroj najizrazitejših konfesijskih naved, ki jih pa v danem slučaju ne diči nikakršna ali pa le bore majhna religioznost« (str. 169). Konfesija se naslanja predvsem na dogme in boj za dogme večkrat izžepava vso »religiozno« življenje raznih sekt ter jih oddaljuje od prave religioznosti. — Ta ločitev je povsem točna in najdemo v samem praktičnem življenju dovolj lepih primerov. Tako je na pr. ravno katoličanstvo izčrplo ogromen del svojih duhovnih energij za čisto dogmatične cilje, s čemer seveda ni rečeno, da ni gojilo tudi religioznega življenja. Dejstvo je, da imamo danes zelo mnogo izrazitih katoliških konfesijskih naved, ki so v arcu areligiozni in zopet mnogo svobodomislecev, ki so v sre religiozni in se bore proti katoličanstvu iz čisto religioznih nagibov, smatrajoč, da njegovo nasilno zlorabljanje verskih idealov oskranja njih čisti vrelci. Seveda pa je mogoča tudi globoka religioznost na konfesijski podlagi in teoretično ima ravno konfesija najgloblji pomen, ker vzvišena verska prepričanja, hotenja in stremjenja postavlja v službo socialnih sil ter daje materialnemu življenju zaokroženo vsebino, slonečo na univerzalnih idejah. Kako pa je v praksi, nam priča cerkvena zgodovina in na današnje

Politične vesti.

* Gibanje v federalističnem bloku. Petkova »Riječ« prinaša nekoliko zanimivih informacij o zmešnjavah, ki so nastale v federalistični čredi, odkar je pastir popihal čez mejo. Z Radićevim begom in agitacijo v inozemstvu so nezadovoljni celo tudi oni, ki so doslej odobraval vsa njegova dejanja. V nedeljo dne 26. avgusta se je vršila seja Hrvatske zajednice. Tu so hoteli obsoditi delovanje dr. Mate Drinkovića, ki je v Dalmaciji razvil agitacijo proti parlamentarni abstineneci in za realno politiko. Večina zajedničarjev je baje bila za izključitev. Nezadovoljni so tudi s pisanjem »Obzora« in s stališčem njegovega glavnega urednika dr. Dežmana. Izgleda, da zajedničarje zapušča tudi dr. Surmin, ki je te dni na brzojavno vabil odpotoval v Zagreb, ne da bi bil obvestil o tem Hrvatsko zajednico. Zajedničarji so nadalje za to, da se vrzeli, ki so nastale v Hrv. bloku povodom zadnjih dogodkov, zakrpajo s frankovci, ki imajo vso potrebno kvalifikacijo za vstop v federalistični blok. Nadalje piše »Riječ«, da se bo najbrže že to nedeljo vršila v Zagrebu konferenca z glavnim predstvom HRSS, ki se je udeležila tudi dr. Korošec in dr. Spaho ter predstvom frankovske in zajedničarske stranke. Na tej konferenci bodo skušali ohraniti federalistični blok pred popolnim razkrojem. Dr. Korošec bo baje dobil ukor, ker vodi posebno politiko. Federalisti so klerikalcem zagrozili, da pošljejo v Slovenijo na stotine hrvatskih kmetov za agitacijo proti dr. Korošcu. Tudi namestnik Cimić ima od radikalne vlade misijo, da dela za ustanovitev protiradićevske stranke.

* O atentatu na bolgarskega poslanika Daskalova, ki je bil izvršen v nedeljo dne 26. t. l. v Pragi, prinaša »Češke Slove« značilno razkritje, da je bilo v Sofiji že 17. julija znano, da so odšli čez mejo atentatorji, ki so nameravali ubiti Rajka Daskalova in Kostjo Todorova. V Prago je bilo odposlano brzojavno svnilo. Zanimivo je, da Daskalov ni ne odina ne prva žrtev bolgarskih fašistov, ki je padla v inozemstvu. Kratko pred njim je bil umorjen v Carigradu Coust Matov. Umorjeni so bili nadalje Stojan Kalyčev, Krum Popov in G. Damjanov. Bolgarski fašisti so zavratno ubili sivo tasega organizatorja Kristjančeva in več drugih odličnejših zemljoradnikov. Vlada vse to mirno gleda in kolikor jih ne pobijejo njeni zetoli, te spravi na najvarnejše mesto: ona sama.

* Pred novim pučem v Nemčiji. »Češke Slove« piše: V zadnjem času se nepet širijo vesti o delu bavarskih komunistov, ki baje organizirajo nov puč. Namen tega puča bi bil, odcepiti Južno Nemčijo od ostale nemške države in v

kaotično moralno stanje onega dela človeštva, ki je bil dolga stoletja v popolni oblasti krščanskih konfesij.

Ker je religioznost tako primarna faktor na pr. nagon po sreči ali nagon živeti v družbi, ker vsak znanstvenik ve, da bo vesoljstvo vsebinsko vedno neznan; ker se bo človeku vedno hotelo doživljati religiozna čustva in ker bo »gravitacijski zakon mišljenja« (dr. Veber!) vedno združeval s primarnim religioznim čustvovanjem tudi še vse ostale heteronome psihološke činitelje in tvoril konfesije, je jasno: kakor ni in ne bo mogoče izruvati religioznosti, tako ne bo mogoče likvidirati konfesij. Slednje bo do pač spreminjale verska prepričanja ali njih obstoj je dan že v človeški naruri.

Dr. Veber prihaja k pravilnemu sklepu, da religiozna čustvovanja in konfesijska prepričanja vzlic svoji heteronomnosti niso »uničljiva«, ampak imajo svojo vrednost in samolastno psihološko zakonitost. Njegova srednja pot med dve ma ostro ločenima taboroma, od katerih eden trdi, drugi zanika, je edino možna pot modernega znanstvenika, stoječega v labirintu verstev in konfesij. Za nas, ki živimo v izrazito konfesijskem svetu, a se ne udajamo slepo njegovi avtoriteti, ni negacija verstva in konfesijskosti edino zveličavna pot. A v samem praktičnem udejstvovanju načel je včasih treba več radikalizma in več negacije negahtevajo načelni interesi. Iz praktičnih, življenjskih ozirov ostanejo duho-

stanoviti tzv. donavsko monarhijo, ki bi obsegala tudi Avstrijo. Na čelu nove reakcijske države bi naj bil bavarski prestolonaslednik Rupprecht. Hakenkreuzlerji so izdali letake, v katerih pozivajo, da naj bodo sčete pripravljene za nagli napad.

* Težki spor med Italijo in Grčijo spominja na konflikt med Avstro-Ogrsko in Srbijo l. 1914 po sarajevskem atentatu. Italija je stavila grški vladi ultimatum, ki vsebuje izredno težke pogoje. Sirom Italije se vrše protigrške manifestacije, ki so tem burnejše, ker je službeni fašizem velik prijatelj šovinističnih gesel. Težko je ugotoviti, da je Grčija kaj kriva na italijanske raznejevitve komisije. Italijani očitno pretiravajo, ker so že iz prejšnjih let nerazpoloženi proti Grkom; zlasti jim ne ugaja sedanjí režim. Italijani so na razne načine intrigirali proti Grkom in jih skušali oškodovati pri grško-albanski raznejitvi, nasezadnje pa so dobili od veleposlaniške konference mandat za določitev meje. Njihovo »objektivnost« dobro poznamo iz časa koroškega plebiscita; tem svo- bodnejši so bili v Albaniji in je že mogoče, da je bilo prebivalstvo zapeljavo k dejanju, ki ga je treba svedo odločno obsoditi. Grčijo spremljajo po velikih in središčih dnehi same nesreče in nezgode. Na znotraj razkrojena, se mora na za- naj boriti s številnimi nasprotniki, ki ne izbirajo sredstev, kadar je prilika oško- dovatí grške državne interese. Največjo krivdo na tej nesrečni situaciji nosi gr- ško ljudstvo samo, ki je igračka raznih demagogov in se da lahkomiselno zape- ljati v najriskantnejše pustolovščine.

Dnevna kronika.

— Podržavljenje južne železnice. V noči od 31. avgusta na 1. septembra t. l. je prešla južna železnica na našel o- zemljo v smislu meddržavnega sporazu- ma, sklenjenega v Rimu, v državno u- pravo. Vse osebe ostane na svojem službenem mestu, ter ohrani vse pravice in prijeme, ki jih je uživalo dosedaj, dobi pa tudi vse nove prijeme in pra- vice ter materialne koristi, ki jih nudi novi zakon o državnem prometu. Mesto dosedanjega obratnega ravnanja se ustavi v Ljubljani. »Državna uprava južne železnice« v Ljubljani, kateri na- čeluje dosedanjí pomočnik generalnega direktorja ministrstva za promet Evgen Derok. Prometni minister je izdal ob tej priliki na vse rslužbenike juž. želez- niče proglas, v katerem ravi, da dobe s 1. oktobrom že povzraše prejetake.

— Dr. Jovan Cvijić na Moravskem. Državni jugoslovanski učenjak profesor Jovan Cvijić je došel v Brno in namie- nava obiskati moravski kras, da prouči tamnošnje špilje.

— XXXIV. redna velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metodja v Ljub- ljani, ki se vrši v soboto dne 8. septem-

ba stroglo ločeni; iz priznanja versstva se namreč ne sledi priznanje konfesional- nega ekskluzivizma in njegovih social- nih stremilj, slonečih na samovladi privilegirane kaste, kakor iz vere v Bo- ga in v princip dobrote ne sledi obvez- nost vsakdanjega očenaša.

Tretji del dr. Webrova študije zdru- žuje prva dva dela in govori o odnošaji med znanostjo in vero. Tu vidimo logič- ne konsekvence že ugotovljenih načel — namreč vseh izjav, je zelo pregledno in jasno podan v poglavju: »Končni izsed- ki naše študije. Izredno zanimivo je XI. poglavje: »Umetnost — idejna posre- dovalka med religijo in znanostjo«. O tem predmetu objavlja g. prof. dr. Ve- bor poseben obsežnejši spis. V dobi rasto- čega zanimanja za versko se že odpirajo umetniški meizorni vrelci religioznih doživljanj in najvišje plasti se že bogati- jo s transcendenciimi razgledi. Tej čarob- ni posredovalki, ki harmonično veže reli- gijo in znanost, čustva in um, človeka in svet, smrt in življenje bo treba po- iskati na pol novih z ognjem idealov kr- ščenjanih duhov...

Študija dr. Vebrja »Znanost in vera« mihi v pogled v dva globoka studenta, iz katerih zajema slovesstvo največ visokih razpodboj. Kot časovno in v pravnem po- imenu besede podučno čtivo zasluži po- prijetost vseh, ki se niso atonili v vsakda- nji brezdušnosti.

bra t. l. ob pol 11. uri dopoldne v Ptuj, v zg. dvorani Narodnega doma, ima slede- či spored: 1. Nagovor prvemestnika. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo po- ročilo. 4. Poročilo nadzorništva. 5. Voli- tev članov in družbeno vodstvo (5 čla- nov). 6. Volitev nadzorništva (5 članov). 7. Volitev razsodništva (5 članov). 8. Shujajnost.

— V teku enega tedna si lahko ogle- date Ljubljanski in praški velesojm, ker se oba vršita ob istem času. Znižana voznja za vse vlake v Jugoslavijo in Čehoslovaško. Znižane pristojbine za vizum. Posebni direktni vlaki med Pra- go in Ljubljano. Brezplačna pojasnila daje Aloma Company, d. d. z o. z., Ljub- ljana, Kongresni trg 8 in Čehoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg 8.

— Kolo jugoslovenskih sestara bo na inicijativno kranjske podružnice proda- jalo v nedeljo 2. septembra razglednice s sliko pesnika S. Jenka v prid odbora za odkritje spominske plošče po vseh me- stih Slovenije. Naj prinese vsak svoj o- bešus v ta namea.

— Zaloga orožja v Medžimurju. »Glas Medjimurja i Zagorja« poroča, da je orožniška patrula našla v hiši Stjepana Šubića v Sv. Martinu ob Muri med raz- nim drugim orožjem 9 karabink, 16 dru- gih vojaških pušk, 5 bajonetov, 5 sabelj, 8 samokresov in več civilnih dvocev- k. Šubić je madžarski državljani in biva na Madžarskem. Ker je v bližini meje, je ta zaloga orožja v hiši notoričnega Mad- žarona zelo sumljiva.

— Madžarski dezertor v Prekmurju. Pri Donji Lendavi so aretirali aktivnega madžarskega častnika, ki je prišel na naše ozemlje v popolni vojaški opremi. Častnik trdi, da je pobegnil iz političnih razlogov, dočim ga naše oblasti sumijo vohunstva ali pa kakoga zločina, ki ga je prisilil, da je zbežal čez mejo.

— Tudi na Češkem imajo dovolj strank. V Olomouci nastopi pri občir- skih volitvah 18 strank. Za mesto kot je Olomouc je to več kot preveč.

— Popolni neuspehi lipskega velesoj- ma. Ze prvi dan lipskega velesojma je pokazal, da ima gospodarski razkroj Nemčije težke posledice za nemške ve- lesejme. Število tujih obiskovalcev je zelo pičlo in ni upanja, da bi se dvignilo. Se- tisto malo, kolikor jih je sploh prišlo, so začeli lipski trgovci in gostilničarji sil- no odirati. Takoj prvega dne je bilo obsojenih zaradi odušstva 17 gostilni- čarjev, ki so zahtevali za steklenico piva 400.000 mark.

— Romunski parlamentarci v Pragi. V Prago je došlo 15 romunskih po- slancev in senatorjev, ki nameravajo prirediti turnejo po Čehoslovaškem.

Pravila „Političnega društva za mariborsko oblast“.

I. Ime, sedež in področje društva.

§ 1. Društvo se imenuje »Politično društvo za mariborsko oblast«. Sedež mu je v Mariboru. Svoje delovanje raz- teza na politične okraje Murska Sobota, Ljutomer, Ptuj, Maribor, Slovenjgradec, Prevalje, Konjice, Celje, (izvzemši laški okraj) ekspozitura Mozirje ter na koz- janski sodni okraj. V svojem področju sme ustanavljati okrajne, (srezke) in občinske (krajevne) odbore.

Ustanovni občni zbor skliče dr. Ve- bor, Kukovec minister na r. v Mari- bora in mu predseduje do izvolitve pr- vega predsednika.

V svrbo izvolitve okrajnih in kra- jevnih ali občinskih društvenih odo- borov skliče glavni odbor po svojem po- oblaščenju zbor prijavljenih članov okraja ali kraja ali občine in mu pre- seduje do izvolitve odbora, ki se izvoli skupno v predlaganem številu odbor- kov, in se sam konstituira.

II. Namen društva.

§ 2. Društvo pospešuje politični, go- spodarski in društveni napredek, raz- širja politično in gospodarsko naobrazbo ter narodno zavest, brani gospodarske in socialne koristi teh članov in svoje- ga okoliša.

Dosega pa to s tem:

a) da daje svojim članom informacije političnega, gospodarskega ter tudi zasebnega značaja,

b) da ustanavlja knjižnice, čitalnice in druge izobraževalne naprave,

c) da ustanavlja in podpira gospodar- ske organizacije;

d) da izdaja okrožnice, knjižice, časopi- se itd.;

e) da prireja shode, predavanja, izlete, zabave itd.;

f) da sklepa resolucije in peticije;

g) da ustanavlja človekoljubne ustano- ve iz katerih podpira potrebne prebi- valce svojega okoliša;

h) da izvršuje priprave za vsakokratne volitve v razne zastope, sklepa o kar- didaturah, oziroma potrjuje ali od- klanja od svojih pododborov sklenje- ne kandidature.

III. Člani društva.

§ 3. Člani društva so samo redni čla- ni. Društveni član more postati vsak pol- noletni državljani ali državljanka kralje- vine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki ima državljanske pravice in se obveže delati po društvenih pravilih.

Člani se vpisujejo pri krajevnih od- borih. Ti odbori odločajo z absolutno večino o sprejetju. Nesprejeti imajo pra- vico pritožbe na okrajni (srezki) odnosno glavni odbor društva. Tudi srezki in glavni odbor sklepata z absolutno veči- no. Za odklonitev ni treba prosilcu na- vajati vzrokov.

IV. Pravice članov.

§ 4. Člani (ice) imajo pravico:

a) zahajati v društveni lokal, sodelovati na sestankih in zborih in drugih pri- reditvah,

b) s svojimi nasveti in delom podpirati razvoj društva,

c) glasovati, voliti in voljen biti v druš- vene odbore ter v občinske, srezke, občastno in v narodno skupščino,

d) dobiti materialno in pravno pomoč, ako so preganjani ali oškodovani za- radi vršenja dolžnosti kot člani dru- štva,

e) braniti se v časopisju društva proti napadom nasprotnikov, ako je taka obramba v interesu društva,

f) iskati nasvete v strokovnem in v dru- gih pogledih pri organu stranke, ki je v to svrbo določen,

g) stavljati na občnem zboru predloge, ki pa se morajo najmanj 10 dni po- prej prijaviti glavnemu odboru in o katerih mora odbor razpravljati.

V. Dolžnosti članov.

§ 5. Člani (ice) plačujejo letne pri- spevke, kakor jih določi občni zbor; po- spešujejo vsak po svoji moči ugled in korist društva in izpolnjuje določila pravil; zastopajo interese društva in si- rijo ter branijo njegova načela; pridobi- vajo društvu nove člane; glasujejo za kandidate društva pri vseh volitvah; podpirajo in širijo društveno časopisje.

§ 6. Vsi člani društva imajo jednake pravice in jednake dolžnosti. Posamezni člani društva ter krajevni in srezki od- bori ne smejo v vprašanjih, ki se tičejo člega društva, nikesar ukreniti v imenu društva, dokler nimajo za to odobrenja glavnega odbora.

VI. Društveno leto.

§ 7. Društveno leto se prične in kon- ča s solničnim letom.

VII. Izstop iz društva.

§ 8. Če želi član (ica) izstopiti iz dru- štva, mora to pismeno naznaniiti krajev- nemu, oziroma, kjer takega ni, srezkemu odboru.

Članstvo preneha tudi s smrtjo, dalje če je član izgubil pogoje, navedene v § 3, in komečo z izključenjem.

Člana izključijo iz društva krajevni o- zioroma srezki odbor društva, če se je pregrešil proti društvenim pravilom. Za izključenje morata biti navzoči v seji dva tretini članov, od katerih morata dve tretini glasovati za izključenje. Iz- ključeni ima pravico se pritožiti na srez- ki oziroma glavni odbor društva.

O izključenju je člana pismeno ob- vestiiti.

VIII. Uprava.

§ 9. Organi društva so:

1. občni zbor;
2. glavni odbor;
3. načelstvo;
4. srezki odbori;
5. krajevni odbori;
6. razsodišče.

IX. Občni zbor.

§ 10. Občni zbor je redni ali izreden. Redni občni zbor je sklicati v prvih dveh mesecih vsakega leta in povabiti nanj v društvenem časopisju vsaj 14 dni poprej vse člane ter javno razglasiti dnevni red.

O občnem zboru je napraviti zapi- snik, ki ga podpišejo predsednik, zapi- snikar in dva po predsedniku imenovana overovatelja.

Na občnem zboru mora biti najmanj 1/20 članov navzoča. Če se občnega zbora ne udeleži zadostno število članov, se vrši pol ure pozneje z istim dnevnim re- dom in na istem kraju drug občni zbor ste glede na število članov.

Dnevni red občnega zbora obsega sle- deče točke:

1. Tajnikovo poročilo o delovanju društva v minolem letu;
2. blagajnikovo poročilo o društvenem gnotnem stanju prejšnjega leta;
3. poročilo pregledovalcev računov.

Občni zbor vrši nastopne dolžnosti:

- a) daje absolutorij glavnemu odboru, ako ga predlagajo pregledovalci rač- unov;
- b) določa prispevke članov;
- c) voli predsednika in morebitne pod- predsednike;
- d) voli glavni odbor, obstoječ iz 20 do 100 članov, 5 do 20 namestnikov, 3 pre- gledovalce računov ter enega na- mestnika pregledovalcev računov, vse za dobo enega leta;
- e) sklepa o spremembi pravil; predlog o spremembi pravil je treba javiti in utemeljiti 10 dni poprej;
- f) sklepa o razpustu društva.

Izredne občne zborje sklicuje glavni odbor in sicer sam ali na zahtevo vsaj 1/10 članov, ki pa morajo naznaniiti glav- nemu odboru predmet zborovanja in predložiti pismena predloge.

Na vseh občnih zborih odločuje veči- na glasov, le za spremembo pravil (točka d tega paragrafa) in razdržitve društva (§ 18) treba 2/3 večine. Ob ena- kem številu glasov odločuje predsedni- kov glas.

X. Glavni odbor.

§ 11. Društvu na čelu je glavni odbor. Društvo zastopa na zunaj predsednik ali eden podpredsednikov.

Odbor voli izmed sebe tajnika, bla- gajnika, in po potrebi knjižničarja, ar- hivarja in gospodarja. Odborove seje sklicuje predsednik sam ali pa če to zahteva 1/5 odbornikov. Seja je sklep- čna, ako je prisotna vsaj 1/4 odbornikov. Za veljavnost sklepov je potrebna veči- na glasov navzočih odbornikov. V slu- čaju enakosti števila glasov odloča pre- sednikov glas. Odbornika, ki se ni ude- ležil treh sej zaporedoma, ne da bi se opravičil, je smatrati, kakor da je sam izstopil iz odbora.

Ako so bili vpoklicani v odbor že vsi namestniki, ima odbor pravico spopol- njevati se iz vrst članov.

Vse društvene spise podpisuje pre- sednik ali podpredsednik in tajnik, v slučaju nužnosti tudi tajnik sam, če pa se tičejo blagajne, sopolpisuje tudi bla- gajnik.

Pregledovalci računov in njihí na- mestnik ne smejo biti obenem člani od- bora. Vsakih 6 mesecev morajo pregle- dati račune, pred občnim zborom pa tudi vso društveno imovino ter o tem poro- čati občnem zboru. Glavni odbor se mora sestaviti vsaj vsake 3 mesece en- krat.

XI. Načelstvo.

§ 12. Načelstvo je izvršilni organ glavnega odbora. Člani načelstva so predsednik, podpredsednik, tajnik in blagajnik glavnega odbora, izmed osta- lih članov glavnega odbora pa še vsaj 5—12 članov, katere voli iz svojih vrst glavni odbor. Načelstvo se mora sestati vsaj enkrat v mesecu. Za veljavnost sklepov načelstva veljajo isti pogoji ka- kor za veljavnost sklepov glavnega od- bora.

XII. Srezki odbori.

§ 13. V posameznih srezih (političnih okrajih) obstoje srezki odbori, ki so so- stavljeni iz predsednikov, podpredsedni- kov in tajnikov vseh v dotičnem srezu se nahajajočih krajevnih odborov. Srez- ki odbor se konstituira na ta način, da voli izmed sebe predsednika, podpred- sednika, tajnika in blagajnika. Za sklep-

čnost in veljavnost sklepov srezkih odborov veljajo ista načela kakor za glavni odbor. Srezki odbori se sestajajo najmanj enkrat v mesecu.

XIII. Krajevni odbori.

§ 14. Krajevni odbor se osnuje v vsaki občini ali župniji, ako se v društvo vpiše najmanj 10 članov. Krajevni odbori imajo po 5 do 10 članov. Po potrebi se dele krajevni odbori v odseke in sicer gospodarsko-finančni, prosvetni, zdravstveni itd. Ti odseki pretresajo vprašanja iz svojega delokroga, jih predlagajo v rešitev krajevni odboru ali zboru članov stranke, skrb za prirejanje poučnih predavanj itd.

V občinah ali župnijah, kjer ni krajevnega odbora, imenuje srezki odbor zaupnike, katerih dolžnost je, da vrše vse naloge društva v svojem okolišu, ter da skrb za pridobivanje članov društva.

§ 15. Naloga srezkih in krajevnih odborov je:

1. da izvršujejo sklepe glavnega odbora in mu stavijo svoje predloge;
2. da sklicujejo srezke in krajevne zbornice, sestanke, konference in predavanja ter jim določajo dnevni red;
3. da vodijo račun o številu društvenih članov v svojih okoliših;
4. da delajo na razširjanju društvenih časopisov in drugih publikacij;
5. da gledajo, da vrše člani svoje društvene dolžnosti;
6. da se brigajo za vse volilne priprave v svojih okoliših zlasti za pravilnost volilnih imenikov za občinske, srezke ter za oblastno in narodno skupščino.

Krajevni odbori morajo imeti svoje seje vsaj dvakrat v mesecu.

XIV. Razsodišče.

§ 16. Če bi se iz društvenega razmerja med člani raznih odborov oziroma med člani in odbori pojavili spori, razsodišče. Zoper razsodbo razsodišča ni priziva. Razsodišče je sestavljeno tako, da vsaka sporna stranka izmed članov izbere dva zaupnika, ti pa petega kot predsednika. Ako se glede predsednika ne zjedini, odločuje žreb. Razsodniki razsodijo z večino glasov. Ob enakem številu odločuje predsednik.

XV. Društvena sredstva.

§ 17. Društvena sredstva so:

1. članarina; 2. darila; 3. volila; 4. čisti dohodki javnih prireditelj ali drugih finančnih podjetij.

Morebitne prebitke je plodonošno nabaviti kot poseben sklad, ki ga upravlja odbor. Vsi skladi, ki se ustanove v društvo, tvorijo del društvene imovine, s katero razpolaga glavni odbor. Društvena imovina je v smislu paragrafa skupna last vseh članov. Drugačnjim pravico do društvene imovine člani nimajo, ne dotle, dokler društvo obstoji, ne, kadar se razide.

XVI. Razpust društva.

§ 18. Prostovoljno se more društvo razpustiti le na občnem zboru, ki je bil to svrhu sklican in če to sklene 2/3 navzočih članov. V tem slučaju kakor tudi v slučaju oblastvenega razpusta društva, sklepa o društveni imovini člani zadnjega glavnega odbora društva z 2/3 večino v svoji zadnji seji, katero ima v to svrhu sklicati.

Mariborske šole.

Drž. gimnazija v Mariboru. Šolsko leto 1923-24 se odpre dne 12. septembra ob 9. uri s službo božjo v Alojzijevo cerkev. Dne 13. septembra ob 8. uri je reden pouk. Dne 11. sept. popoldne ob 16. uri je vpisovanje lanskih dijakov v višje razrede in ponavljalcev; ob tej uri se tudi oglašijo učenci I. razreda, ki so v juniju položili izpit za ta razred. Sprejemni izpiti za I. razred tistih učencev, ki se oglašijo za september, bodo istega dne, to je 11. sept. (v torek) od točno 10. ure dalje; prinešiti morajo s seboj zadnje šolsko izpričevalo in krstni list. — Ponavljalnici in dodatni izpiti se vršijo v ponedeljek dne 10. septembra; zjutraj ob 8. uri morajo biti vsi pripravniki v gimnaziji zbrani. Ako iz zunanjih razlogov kateri izmed njih želi biti vprašan pred tem dnevom, naj to pravočasno prijavi ravnateljstvu.

Pozdravni govori Njeg. Veličanstvu kralju ob sprejemu v Mariboru.

O priliki poseta Nj. Vel. kralja Aleksandra na Industrijsko-obrtni vzorčni izložbi v Mariboru je prvi pozdravil g. župan Grčar s sledečim nagovorom:

Veličanstvo!

Dovolite, da Vas ob trenutku, ko drugi stopate na naša tla, kot župan tega mesta v imenu mestnega sveta in vsega mestnega prebivalstva najprišrenejše pozdravim. Dovolite mi, da ob tej priliki izrazim Vašemu Veličanstvu posebno zahvalo za ljubeznjivost, s katero ste sprejeli naše pridobitne kroge, naše obrtnike, industrijce in delavce, prireditelje domače Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe v svojo osebno zaščito, s čemer ste dali tej izložbi poseben sijaj. Dovolite mi, da se Vam zahvalim za naklonjenost, katero ste s tem izkazali našemu mestu.

Veličanstvo! V imenu občinskega sveta in vsega prebivalstva pa se Vam zahvaljujem tudi za današnji Vaš poset. Ž njim ste omogočili, da Vam pokažemo, da se naše prebivalstvo zaveda svoje naloge na tem mestu. Na izložbi boste videli, da tukajšnje prebivalstvo resno stremi, da z izboljšanjem in povečanjem obrtno-industrijske proizvodnje povzdigne gospodarstvo v državi, da se trudi, kako bi se čimprej osamosvojilo od gospodarskega vpliva inozemstva. S tem vrši veliko narodno delo, s tem jača državo. Videli boste, da tukajšnje prebivalstvo stremi, da bi s smotrenim delom in trudom očevalo in ojačalo to, kar se je pod Vašim vodstvom s krvjo in velikimi žrtvami pridobilo.

Prosim Vaše Veličanstvo, da nadalje ohranite naklonjenost do njega prebivalstva, ki se raduje, da Vas vidi v svoji sredini in ki Vam vzklika: Živijo kralj!

V imenu odbora Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe je pozdravil Nj. Vel. kralja predsednik g. ravnatelj Križnič s sledečim nagovorom:

Veličanstvo!

Presrečen sem, da me je doletela čast, da smem v imenu glavnega odbora Industrijsko-obrtno vzorčne izložbe in vseh pridobitnih krogov Maribora in okolice pozdraviti našega vzvišenega vladarja. S posetom Vašega Veličanstva kot najvišjega pokrovitelja je izkazana naši izložbi in našim pridobitnim krogom najvišja čast, najvišje odlikovanje, za katero nimamo besed, da bi se dostojno zahvalili. Tembolj pa zjamčujemo Vašemu Veličanstvu, da bomo ostali tudi v bodoče neomajno udani in pridni, da se bomo z vdanostjo in pridnostjo oddolžili Vašemu odlikovanju.

Veličanstvo! Mnogo, neizmerno mnogo dolgujemo naši pridobitni krogi vobče, a naši prebivalci posebej Vašemu Veličanstvu in vzvišenemu vladarskemu domu!

S slavo ovenčani, blaženo počivajoči, vzvišeni Vaš roditelj kralj Peter I. Osvoboditelj je bil že pred 20 leti na dunajskem kolodvoru, ko je šel da zasede prestol svojega neumrlega Karadjordja, od naše mladine proklamiral za jugoslovenskega kralja. Z njegovimi nečloveškimi žrtvami in svojim mučeniškim trpljenjem je slavna srbska vojska podprta po jugoslovenskih dobrovoljcih in pod vitežkim vodstvom Vašega Veličanstva, raztrgala okove, v katere okovani smo stoletja tlačani tujece. Tako je danes proročanska proklamacija stvorjena po patrijski veri naše mladine res oživotvorjena.

Ogreti od solnce svobode so se znašli najprej pridobitni krogi ter uverjeni, da so to naša tla in da bodo večno ostala, uverjeni, da so najjačji temelji države — njena narodna in gospodarska moč, stvorili kratak program: **delo, Bog in jedinstvo.**

Da li smo se pri delu strogo držali tega programa, naj pokaže ta skromna naša tretja izložba, ki se v bližnji prihodnosti ne bo obnavljala, ampak bomo v bodoče pokazali uspehe našega dela združeno s tovariši cele Slovenije na ljubljanskem velesejmu. Prosimo Vaše Veličanstvo kot svojega najvišjega pokrovitelja, da izvoli pregledati plodove dela naših obrtnikov, industrijalcev, delavcev in vajencev. Bodite nam blag

sođnik a našemu delu v bodočnosti najvišji zaščitnik. Veličanstvo! Dobro nam došli živijo!

Pred vratom je pozdravila mala Vera Džamonjeva Nj. Vel. v imenu dece s sledečimi besedami:

Veličanstvo! Naš mili kralj! Dobro nam došel, kliče deca, a srca ji burno bi jo od sreče, da smejo pozdraviti svojega kralja!

S to kito cvetja Vam dajemo tudi sveto prisego, da bomo vroče ljubili našo krasno Jugoslavijo, našega predobrega kralja in kraljico ter ves kraljevski dom. Prosili bomo vedno Boga, da našega kralja in domovino vzljubijo vsi tako, kakor ljubimo mi mali!

Živel naš mili kralj, kraljica in kraljevski dom! Živeli!

Celjske vesti.

Klub napredn. slov. akademikov v Celju priredi na svoji gled. turneji po Sloveniji dne 1. septembra tl. ob 20. uri v vel. dvorani Narodnega doma v Celju ljubzensko dramo v 3. dej. »Mladost«. Gostuje in režira g. Rado Zeleznik, član »Udruženja gled. igralcev«. Ker je čisti dobiček turneje namenjen ustanavljanju in vzdrževanju klubovih ljudskih knjižnic v obmejnih krajih, vabi k najobilnejši udeležbi.

Osebnost. Celjski rojak Anton Rus, upravnik pošte in brzojava v Mostarju je imenovan za tajnika in referenta v VII. čin. razr. pri ravnateljstvu pošte in brzojava v Sarajevu.

Smrtna kosa. Vsled poškodb, ki mu jih je prizadela krava, je umrl v celjski javni bolnici posestnik in župan Adamič iz Višnje vasi pri Vojniku. Naj v miru počiva!

Uradni dnevi trgovske in obrtne zbornice so v Celju vsaki drugi torek, torej za september 4. in 18., za oktober 2., 16. in 30. od 8.—12. ure v poslopiju javnega skladišča in prevozne družbe.

Tekma sokolske župe v Celju, ki se je vršila pretečeno nedeljo, izkazuje sledeči rezultat: V višjem oddelku (92 dosegljivih točk): I. Lavrač Oskar (Celje) 84, II. Seršen Srečko (Zagorje) 77,50, III. Poljšak Rudolf (Celje) 74,50; v nižjem oddelku (92 dosegljivih točk): Novak Tinče (Celje) 78,50, Kuhar Jože (Trbovlje) 77,50, Česen Fr. (Celje) 76,50. Članice (60 dosegljivih točk): v višjem oddelku: Jelen Zora (Celje) 55, Skok Marija (Celje) 50,50, Butinar Marija in Mirnik Tončka (Celje) po 47 točk; v nižjem oddelku: Ogrizek Gizela (Celje) 58, Jelen Marija (Celje) 54,50, Kavšek Kristina (Zagorje) in Koprivc Marija (Zagorje) po 53 točk. Tekma je obsegala tudi idejni izpit, ki je pokazal zelo lepe uspehe.

Cenejši kruh v Celju. Pekovski mojstri mesta Celje in okolice so znižali z 27. tm. cene pri kg kruha za 2 K, kar odgovarja sedanjim cenam moke. Velike štruce bodo pri isti ceni za 10 dkg, male za 5 dkg težje. Kedar pokažejo trohico socijalnega čuta tudi celjski mesarji?

V preiskovalnem zaporu celjskega okrožnega fodišča se je obesil F. Višnikar, ki bi se bil moral zagovarjati pred poroto v septemborskem zasedanju.

Objave.

§ Društvo »Jadrana«. Odborova seja se vrši v torek dne 4. tm. — Tajnik.

§ Or-Ju-Na Šoštanj. Slavnost razvitja praporja, dne 2. septembra naj privabi v Šoštanj naše vrle čete in prijatelje naše misli od vsepovsodi! Bratje in sestre! Vaš obisk nam bo bodrilo za bodoče delo; na temelju družabne pravičnosti in enakosti bo stala naša organizacija verno na straži za ohranitev naše svobode, ozarjene in poveljane od topline načel, ki nas vežejo. — Na svidenje v Šoštanj! — Mestni odbor.

§ Društvo štafvanjskih najemnikov v Mariboru opozarja gg. odbornike, da sigurno prisostvujejo odborovi seji v ponedeljek dne 3. septembra ob pol sedmi uri zvečer.

§ Prostovoljno gasilno društvo v Zerkovcih pri Mariboru vlijudno vabi na veliko vrtno veselico, ki se vrši dne 8. sept. tl. v prostorih gostilne g. Sel v Zerkovcih. Za slučaj slabega vremena ima g. Sel na razpolago velike novopostavljene notranje prostore. Prehitek te veselice je namenjen za nabavo cevi. Za obilno udeležbo prosí Odbor.

§ Klub kolesarjev in motokliskolov »Perun« v Mariboru vabi vse svoje članke in članice, da se udeležijo seje, ki se vrši v soboto dne 1. septembra ob 20. uri zvečer v hotelu pri »Zamorcem«. Dnevni red: volitev veseličnega odbora. Ker je seja velike važnosti, se prosi sigurne udeležbe.

§ Legitimacije za ljubljanski velesejem se dobe v knjigarni V. Weigl, Jurčičeva ulica, na kar se vsi obiskovalci velesejma opozarjajo.

§ Velika ljudska tombola se vrši v nedeljo dne 2. septembra tl. ob priliki gozdne veselice Prostovoljne požarne brambor na Pobrežju. Tablica stane 1 D in se dobi v predprodaji pri vseh trgovcih na Pobrežju, kakor tudi popoldne na veseličnem prostoru. Tablice, ki so bile kupljene že za veselico dne 8. julija, imajo seveda tokrat polno veljavo. Mariborčani vseh slojev se prav vlijudno naprošajo, da posetijo to prireditev požarne brambe, ker je čisti dobiček namenjen za nakup brizgalnega avtomobila. Dohod na veselični prostor je od Nasipne ulice. Vstopnina 5 D, gasilci v kroju prosti. Iztoč vina je prevzel g. Holc, ki ima priznano dobro vinsko kapljico. Za mladino se bo priredil ples, boj s konfeti in več drugih zabav. Veselica v senčnatem gozdu obljublja biti prav prijetna. Radi kontrole se naj nosijo vstopnice vidljivo. — Za obilen obisk prosí — veselični odbor.

§ Legitimacije za ljubljanski velesejem se dobe pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne po 50 Din.

§ Legitimacije za Dunajski velesejem se dobe pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne po 25 Din.

§ Navodilo za Praški velesejem, ki se vrši od 2. do 9. septembra. Legitimacija stane 25 D, pristevši pristojbino za kolek. Kolkovanje za I. razred 2 šK, za II. razred 1 šK, za III. razred — 50 šK. Znižana vožnja velja za vse vlake osebne in brzo vlake, izvezti so samo ekspresni vlaki. Osebe pod 18 let nimajo pravice do znižane vožnje. Popust je 33% na čehoslov. železnicah, ki velja od 28. avgusta do 14. septembra ter velja samo po najbližji ruti od bivališča posetnika. Popust na progah juž. železnice 50%. Vožnja se sme prekiniti samo enkrat v območju ČSR železnice. Na podlagi legitimacije morajo ČSR konzulati izdati vizum na potni list s 75% popustom. Legitimacije se dobe tudi pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne dd., Maribor, Jurčičeva ulica 4.

§ Legitimacije za graški velesejem, ki se vrši v času od 1. do 9. septembra v Gradcu, se dobe tudi pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne d. d., Maribor, Jurčičeva ulica 4. S to legitimacijo ima vsak posetnik pravico do 50% znižanega vizuma, ter lahko z vozovnico osebnega vlaka potuje tudi v brzo in D-vlakih. Legitimacija velja kot vstopnica v sejmške prostore.

§ Da omogočim svojemu sinu nadaljeovati študij na dunajskem konzervatoriju, bi rabil 5000 D za vpisnino, šolnino in nakup obleke. Za poznejše vzdrževalne stroške upam, da dobim državno štipendijo. Kot zastavo za izposojeni znesek dam klavir, ki je veliko več vred. Slovenci, posebno pa Primorci, pomagajte mi! S tem omogočite nadarjenemu mladeniču in sorojaku, da doseže željeni cilj. Brez tega posojila je nadaljevanje študij nemogoče. Naslov v karvarni »Jadrana«.

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne. Dame in gospodje, ki imajo smisel in zanimanje za gledališče, in ki bi bili voljni sodelovati pri gledaliških predstavah, naj se blagovolijo zglastiti v gledališki pisarni.

Sokolstvo.

o Sokol v Rušah vabi vse prijatelje sokolstva na društveni nastop v nedeljo dne 2. septembra tl. ob 14. uri v Rušah. Sodeluje godba »Drave«. Za dobro pot strežbo pri veselici je skrbljeno. Ob polnoči vozi poseben vlak v Maribor.

o Vse člane, telovadeče in netelovadeče, kakor tudi one, ki nimajo kroja, se nujno pozivlja k obvezni vadbi redovni vaji, ki se vrši v sredo dne 5. septembra ob pol 20. uri na dvorišču drž. realke. Bratje, dokažite disciplino in točnost! Zdravo! — Predsednik: —

Maribor, 1. septembra 1923.

Podprimo „Jadransko Stražo“!

Gospodarstvo.

g Dobra letina sliv v Bosni. Kakor poroča trgovska in obrtniška zbornica v Sarajevu, takojšnji zbornici, so obeti za letošnje kampanjo sliv v Bosni povoljni. Pričakuje se, da bo letina zelo dobra in da bo znašala, ako ne bo elementarnih neugod, približno 25.000 vagonov surovih sliv. Z ozirom na to, da vplivata toplota in vlaga prav dobro na normalni razvoj ploda, bo letošnji pridelek popolnoma dozorel in bo blago sočno, posebno okusno in bo vsebovalo zadostno sladkorja. Od letošnjega pridelka se bo uporabilo: okoli 200 vagonov za domačo potrebo in za potrebo lokalnega tržišča, okoli 500 vagonov se bo izvozilo v surovem stanju kot izbrano delikatesno blago, okoli 300 vagonov se bo uporabilo za izdelovanje pekmeza, okoli 8.000 vagonov surovih sliv se bo posušilo, kar bo znašalo okoli 2.000 vagonov suhih sliv. Ostalo se bo pa uporabilo za kuhanje žganja. Vsi merodajni faktorji in prizadeji krogi so ukrenili potrebne korake, da bo kakovost letošnjega pridelka prvovrstna. Informacije o vseh vprašanih, ki se tičejo trgovine s slivami, daje trgovska in obrtniška zbornica v Sarajevu.

g Prodaja raznih odpadkov. V pisarni inženirskega skladišča dravske divizijske oblasti v Ljubljani, na Kodeljevem vršila se bo dne 10. septembra t. l. ob 11. uri dopoldne ponovna javna ustopena dražba za prodajo sledeče količine kovinskih in drugih odpadkov in sicer: okoli 1.200 kg odpadkov od razne plošče-vine, okoli 151 kg odpadkov od železa, okoli 3120 kg odpadkov od litega železa (od peči, kotlov itd.), okoli 90 kg platnastih odpadkov od gasilnih ceví itd. in

okoli 400 kubičnih metrov lesnih odpadkov. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Prodaja raznih odpadkov. Pri oddaji 31. avgusta: pšenica 345, ječmen 270, oves 260, koruza 280, fižol novi 450, moka »0« 550, za kuhinjo 500, krušna »5« 450, »6« 400, otrobi pšenični 143. Tendence stalna.

g Prodaja raznih odpadkov. Pri oddaji zavoda za izradu vojne odeje v Novem Sadu se bo vršila dne 17. sept. t. l. prodaja raznih odpadkov itd. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava moka. Dne 17. septembra t. l. ob 11. uri dopoldne se bo vršila pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofatna licitacija glede dobave 10.000 kg čiste pšenične bele moka ničarice. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Prodaja igralnih kart. Carinarstva v Ljubljani bo prodala dne 10. septembra ob 10. uri predpoldne na javni dražbi 236 jedinic igralnih kart. (Pikett No. 32, 32 listov). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava umetnega asfalta. Pri upravi smodnišnice v Kamniku se bo vršila dne 15. septembra t. l. ofatna licitacija glede dobave 1.500 kg umetnega asfalta. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Tržne cene v Bitolju. Radi prirerjave cen v različnih delih naše države prinašamo sledeče poročilo z bitoljskega trga z dne 27. avgusta. Cene so označene

za 1 oko, to je 1 kg in 282 gr: Pšenica 5.80 D; rž 4.40; ječmen 4.30; koruza 4.60; moka št. 3. 7.60; črna moka 6.80; fižol 10.—; sir 22; leča 16, milo 28, kava 56; sladkor 30; goveje meso 22, jagnjetina 24; mast 60; vino 10, oprana volna 85; volna 75. Denarni kurz v Bitolju je: turška lira 391 Din; napoleonidor 345 Din; dolar 95.50; drahma 1.68 Din.

„ITO“ je najboljša zobna krema. Dobi se povsod.

Zanimivosti.

Bolezni in smrt v Rusiji.

V Berlinu je predaval ruski zdravnik dr. Gran o zdravstvenih razmerah v Rusiji. Pred 8 meseci je bila Rusija baš z zdravstvene strani v strašnem položaju. To je bila doba nezasišane lakote, epidemij in kanibalizma. Po računih prof. Taraseviča je umrlo za časa svetovne vojne in za časa meščanske vojne samo na legarju (tifusu) približno 40 milijonov ljudi. Ta razširjenost je povzročila, da je prebivalstvo nekaterih krajev imuno proti tifusu, pa zato tifus v splošnem več ne ogroža Rusov. Kar se tiče gladi, je treba popraviti vest, da v Rusiji ni več gladi. Še vedno strada kakih 5 milijonov ljudi — na severovzhodu, v baškirski in kirgizki republiki, na Krimu in na Kavkazu, zlasti pa v Ferganski oblasti.

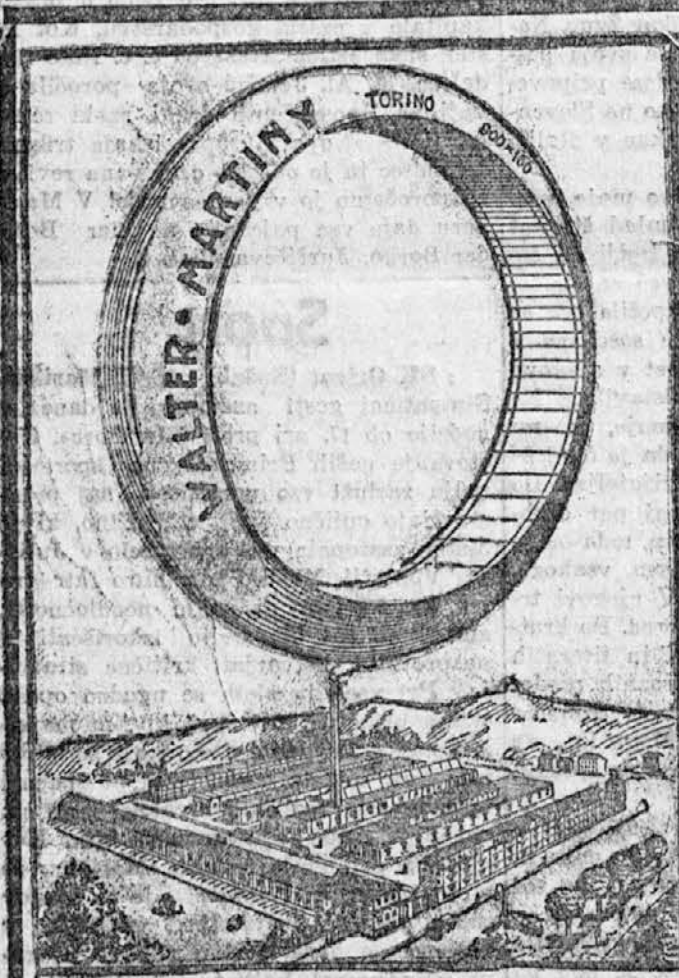
Na mesto gladi in legarja je stopila strašna razširjenost malarije. Med vojno se je malarija širila v ogromni obsegu in sedanje stanje se pravzaprav navezuje na vojne razmere. Postaje za

zatiranje malarije so bile v revolucionarnih dneh opuščene in meliorativno delo prekinjeno. Sedaj razsaja zlasti na deželi izv. tropična malarija. Boj proti nji je težak, ker nedostaja kinina. Higijenične razmere so v mestih in na deželi brezupne. Število lekarin se je silno znižalo, povrh tega pa je na razpolago tako malo zdravil, da lahko posamezna lekarna postreže komaj 5—6 strankam na dan. Na vasi je zopet razširjeno šušmarstvo, vraže dobivajo svoj stari pomen.

Sedanje razmere v Rusiji bodo krale znanstveno zanimive posledice. Glad, nezadostna prehrana, slabo prebolete bolezni, moralna propast in razni drugi činitelji vplivajo tudi na biološko stran naroda in se bodo njihovi učinki poznali še v bodočih rodovih. Z medicinsko-biološkega vidika je pogled v bodočo Rusijo zelo temen. Treba bo mnogo sistematičnega dela, preden bodo nastopile tiste normalne razmere, pri katerih se šele začneja zdravstveni preporod.

Čuden mrlič.

Te dni so v Mediji ustavili suhaški agenti nek sprevoz, ker se jim je zdelo, da z mrličem ni vse v redu. Odprli so pogrebni voz ter se prepričali, da res ni vse v redu. Namesto mrliča so našli v krsti sodčki »živega« žganja za kakih 3000 dolarjev vrednosti. Soferja so aratirali ter ga izpustili pod jamščino 1500 dolarjev. Lastnik mrliča, Mr. Weinstein, ki se je tudi peljal s pogrebnim vozom, se je mirno predal policiji. »Vas se ne da prevariti niti na ta način«, je godrnjal. Žganje je — kakor pravijo — naravnost imenitno, kar ni nič čudnega, kajti kuhano je bilo še pred svetovno vojno.

„Svetla“

Telefon št. 133. d.d. Telefon št. 133.

PODRUZNICA:
Maribor, Gosposka ulica 20.

CENTRALA:
LJUBLJANA, RIMSKA CESTA št. 2

PODRUZNICE:
DUNAJSKA C. 20 Beograd **MESTNI TRG 25 Zagreb**

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatika in vsake vrste tehniških gumijevih ceví, auto-ceví, auto-delovin vsakovrstnega auto-materijala

Na razpolago: Stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

Solidna in točna posrežba.
1661 Cene brez konkurence.

PISAR

Slovan, deloma trgovsko sposoben moški, starejša moč s hitro pisavo, za pisavo vozni listov se sprejme **takoj v trajno službo** v veliko tovarno. Začetna plača 6000 K. Priidni in sposobni dobe za novoletno darilo dvojno plačo. S prijaznosti sprejme in da pojasnila do jutri, nedeljo dopoldan trdka Fran Ogrizek, Vetrinjska ulica 11/1.

TOVARNA KANDITOV FR. ROZMAN

MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 57

priporoča vse vrste kanditov (bonbone)

po najnižjih brezkonkurenčnih tovarn. cenah!

Zahtevajte cenike! 1831

VILI PODOBNA HIŠA

Z-gospodarskimi prostori, pripravljeni za tovarno vsake stroke, komisijskino približno 2 orata zemlje pri hiši, primerna tudi za obrat z deželniimi pridelki, v bližini mesta Ptuj, 6 minut od železniške postaje Hajdina, je radi preselitve takoj na prodaj. Vprašati pri lastniku Stefan Keltner, trgovec s črevesi, Hajdina pri Ptuj.

Nova trgovina

Nova trgovina

Vljudno naznanjam cenj. občinstvu, da otvorim s 1. septembrom, v lastni hiši Orožnova ulica 4 v Mariboru (nasproti Mesne hranilnice)

TRGOVINO SPECERIJSKIM IN KOLONIJALNIM BLAGOM

Imel bom vedno na zalogi najfinjšo žganje in strovo kavo, vse vrste riža, olja, sladkorja, čokolade, najfinjšo moko, čaj, kakao, sveče, slivovko, rum, razna čistila in vse drugo specerijsko blago.

Jamčim za dobro blago in nizke cene.

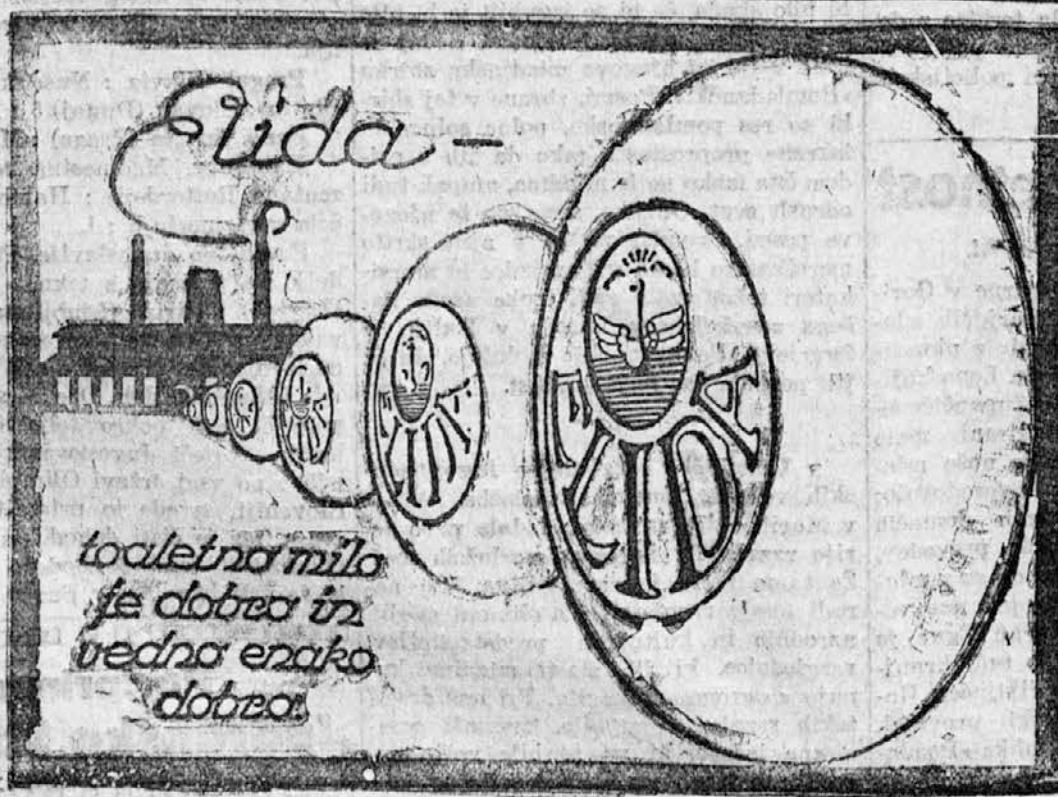
Zagotavljam vedno najsolidnejšo posrežbo se priporočam

1894 z odličnim spoštovanjem

A. Moran

Dobro blago

Nizke cene

Manufakturno blago KONCERT

za moške suknje (raglane), športne in druge obleke, damske plašče in kostume, kakor raznovrstno platno, šifone, izgotovljeno perilo, posteljne odeje, nogavice, svilene rute, šerpe, kravate, samoveznice i. t. d. priporoča priznana najcenejša manufakturna trgovina

M. FELDIN, MARIBOR

Grajski trg 1 :: Vetrinjska ulica.

Državni nameščenci, krojači in šivilje znaten
Solidna postrežba! popust. Solidna postrežba!

Gostilna „Pri lpi“ Radvanje. V nedeljo, dne 2. t. m.

Pečeni in praženi piščanci, izvrsten Pekrčan, kakor mrzla in topla jedila, 1906 **A. In J. Anderle**

Novo! Novo!

Dežni plašči

od 450 Din. naprej, najnovejši vzorci, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, nahrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri 2595

JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Opravična številka: 675/23-6

1891

Dražbeni oklic in poziv k napovedbi.

Na predlog zahtevajoče stranke Alojzija Peklar, stavbinskega podjetnika v Krčevini 152 bo dne 20. septembra 1923 predp. ob 10. uri, pri tem sodišču dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Koroška cesta, vl. št. 65, označba nepremičnin: hiša št. 106 Koroška cesta z vrtom, cenilna vrednost 117.360 Din, najmanjši ponudek 58.680 Din. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaje. Okrožno sodišče v Mariboru, kot zemljišnoknjižno sodišče naj zaznamuje določitev dražbenega naroka. Na hipotečne upnike, posestnike kreditnih ali kavcijskih hipotek, nadalje glede davkov ter davščin na javne organe so naslonjeni na drugi strani tega oklica natisnjeni pazivi.

Okrajno sodišče v Mariboru, obd. IV., dne 10. avgusta 1923

Slavenska banka d. d., Zagreb

Podružnica Maribor,

Aleksandrova cesta šte. 11

Delniška glavnica Din 50,000.000—

in rezerve preko Din 12,500.000—

Vloge čez Din 125,000.000—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Sibenik, Vršac, Wien.

EKSPOZITURE:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencija: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE:

Ljubljana: Slovenska banka.

Split: Jugoslavenska industrijska banka d. d.

Budapest: Baikan Bank r. t., Vaczi utca 35.

453

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

TRGOVCI POSETITE:

VI. VZORČNI VELESEJM V PRAGI 2. — 9. SEPTEMBRA 1923

Znižana vožnja na jugoslovenskih in češkoslovaških železnicah. Znižana pristojbina za vizum. Direktni posebni vlaki med Prago in Ljubljano. 1696

Pojasnila daje:

Ceškoslovvaški konzulat v Ljubljani, Breg št. 8
Aloma Company d. z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3

Inženersko elektromehanično podjetje Počivalnik - Zaveršnik in drug

Aleksandrova 44 **MARIBOR** Tržaška cesta 8

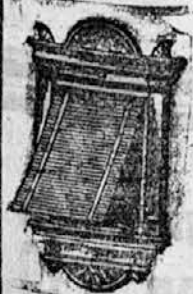
izvršuje in gradi vsakovrstne električne naprave za razsvetljavo in pogon, povija motorje, transformatorje itd. ima v zalogi vsakovrstni elektromaterijal v največjih količinah. Na skladišču je okoli 5000 kg bakrene žice, gole in omotane za vse napeljave. Razven tega se nahaja na skladišču cca. 30 elektromotorjev od 1 HP do 75 HP. Cena motorja 1 HP je Din. 2600.—, 2 HP je Din. 4600.— 3 HP je Din. 6600.—, itd. Jamčimo za prvovrstni materijal ter smo vsled ugodnih zvez v prijetnem stanju, razpočavati blago po najnižjih cenah.

Telefon 460

12-6-1726

Telefon 460

Širite povsod naš list!

Prva jugoslovenska tovarna žaluzij, rolet, lesenih in jeklenih oboknic

G. SKRBIČA naslednika

BRATJE VIDA KOVIČ

Tel. 4-92, 23-19 **ZAGREB** ILICA br. 40

Izdeluje vse vrste rolet, na pr. jeklene, lesene, platnene, pletene, rešetke, solnčne plahte, konstrukcije in njih posamezni deli.

Proračuni in ceniki brezplačno.

Iščemo zastopnike.

Najstarejša in najmodernejša urejena tovarna. Ustanovljena leta 1889

GROS ROMAN & CIE. PARIZ

TISKANI MARKIZETI FLANEL - SATIN - FRENCH

3-1 Glavno zastopstvo za kraljevino SHS 1883

KUNZLI & MENZI
Ilica 36 **ZAGREB** Ilica 36

Klub-Bar

Dnevno ob
22. uri 22.
gostovanje umetniškega ansambla:

Poldi in Baren
Fran. Haloszo
Slavimette duo
Mme. de Corfitu
HUGO - HUGO

Vstop prost. 1796

Može se lahko rezervirajo.

Mala oznanila.

Prodajalka in učenec se sprejmejo v trgovino stekla Ivan Kovačič, Maribor, Koroska cesta 10. 1872

Sprejme se trgovska moč, prodajalec ali prodajalka kot začetnik za trgovino z meta-nim blagom, vešta nekoliko knjigovodstva in koresponden-ce ter madžarskega jezika. Ponudbe pod št. 1852 na upravo lista. 1852 3-3

Praktikanta(inje) s trgovske solo, zmožnega slovensčine in nemščine v govoru in pisavi sprejme „Mirim“, tovarna čokolade in kakao v Mariboru. 1902 2-1

Iščem za siromašnega dekča vajeniško mesto v katarisibodi stroki v mestu ali na deželi. Dopisi pod „Siromak“ na upravo „Tabora“. 1892

Učarski učenec se sprejme F. Knezer, Maribor, Slovenska ulica 5. 1893

Gospodična, zmožna slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi ter strojepisa in stenografije se sprejme takoj. Ponudbe pod „Marljiva moč“ na upravo „Tabora“. 1897

Učenec s dovršeno maščansko solo za izdelovanje stampilij iz kauduka se sprejme. — Zinnauer, Aleksandrova cesta št. 45. 1896

Kontoristinja, zmožna slov. in nemškega jezika, išče kot začetnica službo. Frida Lupša, Plinarska ulica 13. 1899

Dijak se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov pove uprava. 1901

Na stanovanje in hrano se vzame dijakinja nižjega razreda. Na razpolago tudi glasovir. Matistrova ulica št. 23. Jakša. 1898

Sprejme se dijak na hrano in stanovanje. Električna razsvetljava. Aleksandrova cesta št. 44/II. nadstr. desno. 1895

Tri dijaki ali dijakinje se sprejmejo na stanovanje in dobro hrano. Stanovanje električno razsvetljeno. Maribor, Gajeva ulica 15, trata 1. 1904

Na stanovanje in hrano se sprejme dijak pri trgovski družini. Vporablja lahko glasovir. Naslov pove uprava „Tabora“. 1880

Dva dijaka se sprejmeta na dobro hrano in stanovanje pri boljši družini. Stanovanje z električno razsvetljavo in leži v sredini mesta. Naslov pove uprava. 1873 3-2

Iščem stanovanje in hrano za 9-letno dijakinjo v bližini Slomškovega trga. Plačam K 1400 mesečno. Vprašati od 8. do 11. in od 14. do 16. ure v hotelu „Zamorec“, soba 39/II. nadstr. 1875 2-2

Proda se postelja in nočna omarica. Sedna ul. 14/III. levo. 1900

Spalnica trdi les, obstoječa iz dveh postelj, dve omari, umivalnika z zrealom in ploščo 3500 D, plišast divan 900 D, omare trdi les, postelje, madrace in dr. radi pomanjkanja prostora po ceni na prodaj. Vpraša se; Rotovžki trg 8, I. nadstropje, levo. 1904

Železna postelja z vložkom, postelja za otroke, valjarna za perilo, model za šiviljo, otroški stolček, garnitura preproga, sedčki za pivo in klobuki po ceni na prodaj. Naslov v upravi. 1858

Lep, velik, eleganten divan z zrealom in perzijska prevlaka na prodaj. Naslov v upravi „Tabora“. 1859

Čeden in pripraven paviljon na obrtni razstavi po ceni na prodaj. Gjur. Valjak, Mlinška ul. 2. 1890

Pisarniške lokale v Slovenski ulici ali v bližini išče trdke. Ponudbe na upravo lista pod „Najno“. 1887

Lovski pes na prodaj. Koseskega ulica št. 4. 1889

Dam v najem žago in mlin takej. Franc Wernig, Sp. Hoče 63. 1885

Nova svilena ženska obleka ceno na prodaj. Koroska cesta št. 48. 1883 2-1

Migiljenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Prvovrstna čevljarska delavnica R. Monjac, Maribor, Jurčičeva ulica 9, sprejema vse vrste naročil po meri in vsakovrstna čevljarska popravila. Gene zmagne. Postrežba solidna. 1118 30-24

Izletniku se priporoča gostilna Zvenke Mesarič v Spod. Selnici ob Dravi, žel. post. Ruše. 1587 10-4

Čepice po neverjetno nizkih cenah, srajce, kravate, klobuke, nogavice, peramnice, robce in ostalo modno blago prodaja brez konkurence modna trgov. B. Veselinović & Komp., Maribor, Gosposka ulica št. 26. 1905

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami, emailirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno kleno robo. Na drobno 1386

Prvovrstna suha

bukova drva

od 80 do 100 m³ takoj na prodaj. Oglasiti se v Pobrežju, Zrkovska cesta št. 46. 1886 3-1

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

Šolske torbice

nahrbtniki v veliki izbiri, kakor tudi jermeni z držajem za knjige pri Ivanu Kravos, Aleksandrova cesta 13. Preprodajalec dobe popust. 1908 10-1

Stavbenik

sposoben v arhitekturi in železobetonskih konstrukcijah, proračunih i. t. d. z 12 letno prakso išče stalnega mesta. (Absolvent dunajske stavbene strokovne šole in akademije.) Ponudbe pod „Stavbenik“ na H. Sax, anončni zavod, Maribor. 1879

Leseno pohištvo

Železno pohištvo

Tapetn. pohištvo

Pisarn. pohištvo

Posteljno oprava

Preproga

Zavese

Blago za pohištvo

Posteljno perje

po izvanredno nizkih cenah v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor

Gosposka ul. št. 20

(Rizničarova ulica)

Svoboden ogled

Ceniki brezplačno!

Lovci!

Pristni tirolski lodni

in nepremočljivo blago za pelerine je došlo.

Franjo Majer, Maribor

Glavni trg 9. 1846

Planinci!

Vinograd

v najbližji okolici mesta in najlepši legi proti gotovini na prodaj. Gosposka hiša s tremi sobami, kuhinjo, stiskalnico kletjo, verando, vrtom in vinograj-sko hišo. Velikost 6 oralov od tega dva orala vinograda 3½ orala sadovnjaka.

1821

Jentl, Kamnica.

Velepodjetje se prodaja

na Stajerskem blizu Konjic. Obsega 24 ha gozda, njiv, travnikov in vinograde, 4 stanovanjske hiše, 2 viničariji, veliki umetni mlin, pekarno, polnojarmenik, električno centralo, veletrgovino z lesom in deželniimi pridelki, tovarno za pohištvo in zaboje, vse s stroji in popolno pritoklino. Lega je ob železnici, ki se gradi. Uporabiti se da vodna sila do 140 HP. Pokrajina je bogata na lesu in vinu. Prodaja se vrši le v ved družinskih razmer. Informacije in posredovanje vrši notarska pisarna v Konjicah. 1877

1457

PODRUŽNICA
LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE
V MARIBORU
CENTRALA V LJUBLJANI

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split in Trst.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoče račune proti najugodnejšemu obrestovanju. Provoja vse v bančno stroko spadajoče transakcije in izvršuje posebno borzne naloge hitro in pod najkulantnejšimi pogoji. — Ima prvovrstne zveze v tu- in inozemstvu.

Telefon št. 146 in 258. — Držjavni naslov: „LJUBLJANSKA BANKA“

Poštni čekovni računi:

Ljubljana št. 11.258,
Zagreb št. 39.068.

Wien št. 180.041,
Praga št. 59.705.

1685

Vseh vrst vino, žganje, špirit iz ARKOVE TOVARNE rafinirani 96.7%, najfinejši, brez vonja, sirovi, gorljivi, vedno na skladišču po najnižjih cenah

„VINEA“ d. z. LJUBLJANA - RUDNIK Telefon 5-18
o. z.

Generalno zastopstvo tovarne „ARKO“, Zagreb
COGNAC MEDICINAL Tovarna špirita, kvas, likerja, konjaka, etra. TRIPLE SEC LIQUERS

ARKO COGNAC MEDICINAL